Mar. 21, 1925
Pub.

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja — Organ of the Finnish Working Women in America

Complete.

No. 1 — TIISTAINA TAMMIKUUN 4 P. — TUESDAY JAN. 4th, 1916 — 1916 — Kuudes vuosik.

Äidin mielipide sotavarustelusta

Kirj. Mina Eskenazi

Amerikan äidit mikä onkaan kysymyksessä tässä sotavarustelussa? Mitä se todella tarkoittaa? Ettekö voi nähdä kanuunoiden ja pyssyröykkiöiden taakse? Ettekö huomaa mikä on tarkoituksena kaikilla näillä dokumenteilla, selkkauksilla, Monroe opeilla, teollisella ylivallalla? He tahtovat tuon pienen avuttoman lapsen, joka on meille kaikki kaikessa, he tahtovat sen "valmistautuvan".

Tiedättekö, että heiltä kuluu kaksikymmentä vuotta "valmistaa" meidät vapaaehtoisesti antamaan heille tuon rakastetun lapsemme, joka merkitsee meille tänä päivänä enempi kuin jumala, enempi kui nisänmaa?.

Tuo lapsi on minulle syy miksi elän. Se annettiin minulle — en tiedä miksi — ja sen saman syyn takia minä en voi luopua siitä.

Olenko minä vastuunalainen siitä että rakkauteni lapseen on suurempi kuin kaikki tuo atavistinen hillitty patriottinen tunnelma? Isänmaani merkitsee minulle tuhansia asioita. Lapseni on minulle vain yksi suuri asia. Maailman äidit eivät tahdo varustautua sotaan. Saksalaisilla ja ranskalaisilla sydämillä on aivan samat tunteet. Saksalaisella ja amerikalaisella verellä on sama väri ja sama alkulähde. Ovatko asetehtailijat koskaan koettaneet palauttaa äidin sydämeen sitä last, jonka ovat sieltä riistäneet, jota hän kaipaa?

Näyttää siltä kuin eivät sotien tekijät olisikaan lasten isiä, että sotavarustelun puolustajat ovat sukupuolettomia olentoja. Kuka voi nähdä tämän varustelupuuhan hullunden, häpeän ja typeryyden, jos eivät äidit sitä näe?

Mitä merkitsee meille maailman mahtavuus ja valta, jos kotimme ovat tyhjät? Tuo pikku elämä, joka lepää sylissäni, on se akseli jonka ympäri elämäni rata keirtää. Kun lapseni on sairas, olen minä myöskin sairas, ja jos te aijotte ottaa hänen elämänsä, niin ottakaa silloin ennemmin minun elämäni sadoin kerroin.

Äitien taistelu sotavarusteluja vastaan pitäisi olla suurin taistelu tällä maapallolla, sitä mieltä olen minä.

Me kyllä voisimme seistä ammuttaviksi, jos eivät Europan sosialisti voineet.

Miksikä me syyttäisimme heitä, jos emme näitään opi heidän erehdyksestään?

Minä uskoin että sosialismi tarkoitti sitä ainoata mahdollista vastusta, sotaa ja sotavarusteluja vastaan, jotka kumpikin ovat kapitalismia. Olemmeko me pelkureita ettemme uskalla ryhtyä niin suureen vastustukseen, että voisimme sotahirviön hukuttaa?

Miksi tahtoisivat äidit varustautua sotaan? Sosialismi antoi kodin kodittomille, osoitti maailmaalle, että täällä ei ole missään ulkomaalaisia, ja yhdisti työläisjoukot saman lipun alle.

Minun valtakuntani on äitey ja lapsuus. Ei mi ään maa minua ruokkisi eikä tahtoisi ruokkiä, jos en minä työtä tekisi. Mutta minun lapsuuteni on aina minun lapseni vaikka mihin maahan menisin, kaikissa puutteissa ja kärsimyksissäkin on se minun lapseni ja vain surmen viittauksella voi se vaatia minulta suurimpäkin uhrauksia.

Amerikan äidit eivät pelkää japanilaisia äitejä; saksalainen pieni ruumisarkku liikuttaa ranskalaisen äidin sydäntä. Englantilaisten kaivosmiesten lapset kärsivät vilua ja nälkää aivan samalla tavalla kuin amerikalaisten kaivosmiesten lapset Coloradossa ja Virginiassa.

Rakkaus — äidin rakkaus voi jäytää rikki sotavarustelujen juu-

(Jatkoa toisella sivulla.)

PARATIISIN OMENA

Istui Eva kerran Edenissä,
kauneutta luonnon tähysteli.
Aatoksensa liiti missä, missä?
Yhden tiesi, tiesi että eli
Ahkerasti aivot päässä takoi,
tuossa hälle tiedon kuume sakoi,
mietti, pohti elon arvoitusta,
mutta tenän teki tylsä järki.

Lymyi viisas käärme viitakossa
näimpä kuuli Eva lemmon suusta:
— Vaimo, sua autan ahdingossa;
omenan jos otat tiedon puusta
löydät ikiviisauden syvän,
eroittaa sä taidat pahan, hyvän,
ylemmäksi kohoot Jumalia,
ratkaista voit elon arvoitukset

Sanat kuulemansa madon suusta
visusti ne mielehensä sulki.
Hedelmän hän riisti tiedon puusta,
sitte kiirein miehens' luokse kulki.
— Adam, Adam! omena on kypsä,
ota, maista, viisautta lypsä,
ettet oisi niinkuin tyhmä aasi
vailla syvää ikitietoisuutta!

Adam kuultuansa vaimon sanat,
omenasta otti toisen puolen.
Muisti toki sentään Jahven manat,
— syötyäni siitä, ah jos kuolen?
Aprikoivan siinä hetken näytti,
sitten viilsi palan, suunsa täytti;
oitis tunsi tunto, silmä näki,
aivoihin jo järki vaelteli.

Heidät Jahve Edenistä ajoi,
alkoi vielä voimasanoin lyödä.
Tuota sentään enin mieli pahoi,
kun nyt täytyi otsa hiessä syödä.
Adam paino maahan vaon syvän,
Siinä hikoi, siihen kylvi jyvän.
Muistui mieleen elo Edenissä,
silloin Adam sanoin Herraa moitti:

— Kehnon, Herra, kehnon annoit avun,
kovin jo sun tekoasi manoin,
eniten mä vielä sitä kavun,
että sulta puolisoa anoin.
Paha kyllä olla miehen yksin,
pahemp' vielä, käydä vieretyksin
kera vaimon, jok' on miehen risti,
miehen mielipaha, miehen harmi.

— Adam, Adam, ei sun auta surra,
koston tästä saakoon Evan suku!
Vaimon tahto lokaan pölje, murra,
teko tää ei mielestäni huku.
Sen mä vannon: Olkoon ijät nainen
nöyrä, tiedotoin ja orjmainen!
Synnin alku, josta kiroukset
vuotanut on ihmiskunnan yli!

Tarina, jos ei aivan totta liene,
yks' on totta, että nainen,
—mihin häntä miehen tahto vienee,
aina ompi aulis, uskovainen.
Yhdestä sä naista aina kiitä,
ansioksi Evan tämä liitä:
että on tää kurja ihmiskunta
saanut maistaa tietoisuuden jyvän!

Mikael Rutanen.

Lakkolaistytön päiväkirja

Kirj. Theressa Serber Malkiel

Tammikuun 9 p. Oh, se on kauheata, hirveätä nähdä kaikki nuo naiset puettuna rannukkaisiin vanginpukuihin ja raskaisiin kenkiin. Vanginleima näyttää olevan painettuna heidän otsaallaankin. Mahdollisesti se on vain minun mielikuvitustani. Miltähän minä mahtanen näyttää. Niin mielellani katsoisin nyt itseäni kuvastimessa. Minä mahdan näyttää vielä paljon kurjemmalle kuin nuo toiset, sillä pukuni on niin väljä, että saisin olla kaksi vertaa suurempi kuin olen ennenkuin tämän täyttäisin. Naisvartijamme täytyi lyhentää sitä neuloilla. En olisi muutoin voinut askeltakaan astua laukeamatta siihen.

Minun täytyy sanoa, että tämä on sentään hieman parempi kuin se kurja vankila alhaalla Central kadulla. Täällä on kuitenkin tilaa sen verran, että voi hengittää. Mutta tietysti täällä on työ niin raskasta, että se tappaa hevosenkin ja työkumppaneiksi annetaan alhaisinta lajia vangeista, vartijamme ei suinkaan ole lempeä, huone harmaja ja synkkä. Ei muuta kalustoa kuin puiset penkit sei nustalla ja työpöydät. Mutta kun muistan sitä hirveätä likaisuutta, jonka keskestä tänne tulimme, niin melkeinpä olen kiitollinen siitä, et ätolen täällä. Ja ihmiset aina kehuvat, että meillä amerikalaisilla ovat mallivankilat? Kyllä ne kehujat eivät enään kehuisi, jos olisivat itse kerrankin saaneet amerikalaista vankilaelämää maistaa.

Me saavuimme tänne vältää ennen puoltapäivää. Kun elämän historiani oli kirjoihin merkitty ja pukuni muutettu, oli päivällisaika. Jospa emme olisi ollenkaan menneet päivällisille — vatsani on vieläkin siitä kipeänä. Vaikka työ onkin niin ankaraa kuin olla voi, niin sittenkin ruoka täällä on kaikista kurjin puoli tässä vankilajärjestyksessä. Tinapeltiset ruoka-astiat näyttävät sille, kuin olisivat niitä monen monet kurjat olennot ennen mietä käyrtäneet. Leipä oli leivottu vehnälisistä ja maissijauhoista; soppa oli vieläkin huonompaa kuin oli *Tombsissa ja toden totta uskon,* että ennemmin kuolisin nälkään ennekuin enään panisin yhtään hitusta sitä suuhuni. Perunat olivat vanhoja ja happamia, velli puolikypsää ja kaikki maistui ja haisi kerrassaan inhottavalle.

Tytöt marssivat n. k. ruokailuhuoneeseen rivissä kuten koululapset vartijamme ankaran komennon aila. Ja tämä ruokailuaika on ainoa hetki päivässä, jolloin vangeilla pitäisi olla muka hieman vapaampaa aikaa, kun heidän sallitaan vaihtaa muutama sana toistensa kanssa. Mutta joka kerta, kun joku yritti laskea leikkiä, eikä käyttäytynyt kuin summuttaikoulussa, niin silloin saimme vartijaltamme kukakäskiä, ja ulkauksia. Se sai minut hyppyilemään, kun meriat määrättiin lukemaan ruokalauluus pöytään istuttuamme. Mikä selvä, avoin valhe. Ketä tahtovat he sillä so-